

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

22 вересня 2015 року

м. Київ

Колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України у складі:

Головуючого: Кривенка В.В.,

**суддів: Гриціва М.І., Коротких О.А., Кривенди О.В., Маринченка В.Л.,
Панталієнка П.В., Прокопенка О.Б., Самсіна І.Л., Терлецького О.О., -**

розглянувши в порядку письмового провадження справу за позовом відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України в м. Ровеньки Луганської області (далі - відділення Фонду, Фонд відповідно) до державного підприємства «Ровенькиантрацит» (далі - Підприємство) про стягнення пені,

в с т а н о в и л а:

У липні 2012 року відділення Фонду звернулося до суду з позовом, у якому просило стягнути з Підприємства на користь позивача пеню в сумі 29 014 грн 28 коп. за порушення строків сплати страхових внесків.

На обґрунтування позову відділення Фонду зазначило, що Підприємство зареєстроване як страховальник у відділенні Фонду з 3 квітня 2001 року. Відповідно до Закону України від 23 вересня 1999 року № 1105-XIV «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі - Закон № 1105-XIV) Підприємство було платником страхових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, які спричинили втрату працездатності, і станом на 1 січня 2011 року мало заборгованість зі сплати страхових внесків до відділення Фонду. На порушення підпунктів 4.12, 4.13, 4.14 Інструкції про порядок перерахування, обліку та витрачання страхових коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, затвердженої постановою правління Фонду від 12 липня 2007 року № 36 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 1 серпня 2007 року за № 867/14134: чинної, на час виникнення спірних відносин; далі - Інструкція), страхові внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань Підприємство перераховувало не в повному обсязі. Так, згідно з актом

перевірки правильності нарахування, повноти і своєчасності перерахування страхових внесків та витрачення коштів Фонду за період з 1 січня 2010 року по 30 квітня 2011 року від 24 травня 2011 року № 46 Підприємству була нарахована пеня за виявлені факти порушення сплати страхових внесків на загальну суму 29 014 грн 28 коп.

Луганський окружний адміністративний суд постановою від 5 серпня 2011 року позов задовольнив виходячи з того, що відповідно до пункту 5.1 Інструкції не внесені страхувальниками у встановлений строк страхові внески до Фонду вважаються недоїмкою і стягуються у порядку, передбаченому законодавством, з нарахуванням пені.

Донецький апеляційний адміністративний суд постановою від 14 жовтня 2011 року рішенням суду першої інстанції про задоволення позову скасував та ухвалив нове - про відмову у задоволенні позову виходячи з того, що в період, за який позивач нарахував спірну пеню відповідачеві, не існувало закону, який передбачав нарахування та стягнення пені за несплату (несвоєчасну сплату) внесків на загальнообов'язкове державне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, а пункти 5.1, 5.2 Інструкції не можуть бути правовою підставою для нарахування та стягнення пені.

Вищий адміністративний суд України ухвалою від 12 червня 2014 року рішенням суду апеляційної інстанції скасував та залишив у силі рішення суду першої інстанції на підставі того, що відповідно до абзацу п'ятого пункту 7 Прикінцевих та перехідних положень Закону України від 8 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі - Закон № 2464-VI заборгованість зі сплати страхових внесків, а відтак і пеня за весь період 2010 року, має бути стягнута і після 1 січня 2011 року, оскільки така заборгованість зі сплати внесків та пеня виникли в період дії частини другої статті 52 Закону № 1105-XIV, що правильно встановив суд першої інстанції.

Не погоджуючись із ухвалою суду касаційної інстанції, Підприємство звернулось із заявою про її перегляд Верховним Судом України з підстави неоднакового застосування Вищим адміністративним судом України одних і тих самих норм права у подібних правовідносинах, саме статті 52 Закону № 1105-XIV. На обґрунтування заяви Підприємство додано копії ухвал Вищого адміністративного суду України від 24 травня 2012 року, 17 січня 2013 року, 20 лютого та 18 березня 2014 року (№№ К/9991/3047/12, К/9991/47925/11, К/9991/57650/12, К/9991/80687/12 відповідно), які, на думку заявника, підтверджують неоднакове застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм права у подібних правовідносинах.

Перевіривши наведені у заяві доводи, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України вважає, що заява Підприємства не підлягає задоволенню з таких підстав.

Вищий адміністративний суд України, допускаючи справу до провадження Верховного Суду України, виходив із того, що в доданих до заяви Підприємства копіях ухвал Вищого адміністративного суду України по-іншому, ніж у справі, що розглядається, застосовано норми права у подібних правовідносинах.

Так, в ухвалях, які додані на підтвердження неоднакового застосування норм матеріального права, Вищий адміністративний суд України, погодившись із рішеннями судів попередніх інстанцій про відмову у задоволенні позову, виходив із того, що підстав для стягнення пені немає, оскільки закону, який би передбачав нарахування та стягнення пені за несплату (несвоєчасну несплату) цього виду соціального страхування сьогодні не

існує, а стягувати пеню відповідно до Інструкції неправомірно, оскільки вона втратила чинність з 1 січня 2011 року.

У справі, що розглядається, суд касаційної інстанції, скасувавши рішення суду апеляційної інстанції про відмову у задоволенні позову та залишивши в силі рішення суду першої інстанції про його задоволення, виходив із того, що заборгованість зі сплати страхових внесків, а відтак і пеня за 2010 рік, має бути стягнута і після 1 січня 2011 року, оскільки така заборгованість зі сплати внесків та пеня виникли в період дії частини другої статті 52 Закону № 1105-XIV.

Вирішуючи питання про усунення розбіжностей у застосуванні судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах, колегія суддів виходить із такого.

Частиною другою статті 52 Закону № 1105-XIV, яка діяла до 1 січня 2011 року, було передбачено, що за прострочення сплати страхового внеску до Фонду зі страхувальника стягується пеня згідно із законом. Із набранням чинності Законом № 2464-VI наведена вище норма матеріального права була скасована.

З 1 січня 2011 року на підставі постанови правління Фонду від 30 листопада 2010 року № 31 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 17 грудня 2010 року за № 1286/18581) втратила чинність і Інструкція, відповідно до якої відділення Фонду виявило порушення порядку сплати страхових внесків.

Водночас відповідно до абзацу шостого пункту 7 Прикінцевих та перехідних положень Закону № 2464-VI на період до повного стягнення заборгованості зі сплати страхових внесків за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування та сум штрафних санкцій, нарахованих та/або не сплачених у період до 1 січня 2011 року, в тому числі нарахованих внесків, строк сплати яких на 1 січня 2011 року не настав, та відповідних штрафних санкцій за фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування зберігаються повноваження щодо контролю за правильністю нарахування, своєчасністю сплати страхових внесків, застосування фінансових санкцій, якими вони були наділені до набрання чинності цим Законом.

Враховуючи наведене, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України вважає, що після набрання чинності Законом № 2464-VI за органами Фонду збережено повноваження щодо застосування фінансових санкцій (пені) за несплату заборгованості зі страхових внесків, яка виникла до 1 січня 2011 року.

Крім того, частиною третьою статті 25 Закону № 2464-VI передбачено, що суми недоїмки стягуються з нарахуванням пені та застосуванням штрафів.

На думку колегії суддів, пеня, нарахована Підприємству у зв'язку з несплатою страхових внесків при виплаті заробітної плати за період із 1 жовтня по 31 грудня 2010 року, має бути стягнута і після 1 січня 2011 року, оскільки заборгованість зі сплати внесків, на яку нарахована пеня, виникла в період дії частини другої статті 52 Закону № 1105-XIV. При цьому колегія суддів виходить із того, що відповідно до акта перевірки пеня у сумі 29 014 грн 28 коп., нарахована 24 травня 2011 року, виникла виключно за період недоплати страхових внесків.

Аналогічна правова позиція вже була висловлена Верховним Судом України при вирішенні спорів цієї категорії, зокрема, у постановках від 19 лютого, 1 та 15 жовтня, 19 листопада 2013 року (справи №№ 432a12, 323a13, 332a13, 327a13 відповідно).

Отже, висновок суду касаційної інстанції у справі, що розглядається, про відсутність підстав для несплати пені ґрунтується на правильному застосуванні норм матеріального права, а тому у задоволенні заяви Товариства слід відмовити.

Керуючись підпунктом 2 пункту 2 Прикінцевих та перехідних положень Закону України від 12 лютого 2015 року № 192-VIII «Про забезпечення права на справедливий суд» та статтями 241, 242, 244 Кодексу адміністративного судочинства України, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України

п о с т а н о в и л а :

У задоволенні заяви державного підприємства «Ровенькиантрацит» відмовити.

Постанова є остаточною і оскарженню не підлягає, крім випадку, встановленого пунктом 3 частини першої статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України.